

MATTIAS EN WEZENZONDAG

Oudtestamentische lezing: Exodus 19,1-11; Nieuwtestamentische lezing: Handelingen 1,15-26

Ze lieten hen loten en het lot viel op Mattias. Hij werd aan de elf apostelen toegevoegd.
(Handelingen 1, 26)

Djooske

De Belgische schrijver Stijn Streuvels vertelt in zijn memoires over dorpsgenoot Djooske Dekkers. Djooske is een zeer eenvoudig man, oud, woont alleen, in een huisje dat op instorten staat. Streuvels gaat weleens bij hem op bezoek. Op een keer vertelt Djooske een opmerkelijk verhaal.

In zijn jonge jaren was hij loonwerker. In het oogstseizoen trok hij zoals veel Vlamingen naar Frankrijk. Op een dag werd een van zijn medeloonwerkers, Ko Kluyte, daar ernstig ziek. Hij vroeg om een pastoor. Hij wilde – zoals elke rechtgeaarde katholiek in die dagen – biechten. Maar er was geen pastoor in de buurt. Ko smeekte: *‘Ik mag met mijn zonden de eeuwigheid niet ingaan. Djoos, gij moet mij verlossen, gij moet mijn biecht horen.’* Dat deed Djooske. Met vrees en beven. Want mocht dat wel? Maar toen kwam het ergste: de absolutie. De eenvoudige Djooske kende geen Latijn. Toen heeft hij maar gezegd: *‘Ko Kluyte, al uw zonden hebt gij met een oprecht hart en berouw gebiecht; ze zijn u alle vergeven; ge moogt op Gods genade vertrouwen en zo de eeuwigheid binnengaan. In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.’*

Geroepen

Toen alles voorbij was en Ko daar ver van huis was begraven, gingen de andere loonwerkers Djooske bespotten. Ze wilden ook wel biechten bij hem. Ze noemde hem pastoor Djooske. Maar dat zat hem niet meest dwars. Wat deze eenvoudige man wel dwars bleef zitten, tot op hoge leeftijd, was de vraag: had hij Ko nu echt geholpen de eeuwigheid in te gaan of niet?

Het is lang geleden. Een verhaal uit een tijd die niet meer de onze is. Over een gewone man die zich geroepen voelde goed te doen. Een man wiens naam nooit meer geklonken had als Streuvels hem niet had opgetekend.

De twaalfde apostel

Ik las het verhaal van Djooske toen ik met ons Bijbelgedeelte bezig was. De parallel was snel gelegd. Want het Bijbelverhaal gaat ook over een man die zich geroepen wist. En een man die net als Djooske geen rol van betekenis speelt in de geschiedenis. Zijn naam zouden we nooit gehoord hebben als Lucas hem niet had vermeld. Ik heb het over Mattias.

Hij werd de twaalfde apostel. Judas was er niet meer. Maar het getal van twaalf moest vol. De leerlingen van Jezus weerspiegelden immers de twaalf stammen van Israël. Er moest dus een opvolger komen. Er waren twee kandidaten. Er werd geloot. Dat gebeurt wel meer in de Bijbel. God – zo geloofde men – werkte door het lot. Het lot viel op Mattias. Hij zou de groep van apostelen volmaken.

Vallende ster

Maar komt het wonderlijke: we hebben sindsdien nooit meer van Mattias gehoord! Zijn naam komt de Bijbel binnen als vallende ster: even flakkert hij op om meteen weer in het duister te verdwijnen. Vreemd! Nou ja, niet helemaal. Ook van sommige andere discipelen van Jezus horen we niet veel meer. Maar ja, als dan zo'n naam valt en als het belangrijk is dat het getal van de leerlingen vol moet zijn, verwacht je toch wat meer informatie. Het komt niet.

Daarom heb ik zitten mijmeren: wat voor rol zou Mattias hebben kunnen spelen? Het enige wat we weten is dat hij de opvolger van Judas was, de man aan wie dat vreselijke verhaal over het verraad van Jezus zou blijven kleven. De plek die Mattias innam zou voor altijd aan Judas blijven herinneren. Wat een beladen taak!

Uitgegumd en vervangen

En dan dit. De naam van Mattias wordt dus nergens meer vermeld, maar die van Paulus wel. Het lijkt wel alsof de Bijbel de naam van Mattias uitgumt en in plaats daarvan de naam van Paulus invult. Paulus zou naam gaan maken. De schijnwerpers zullen zich op hem gaan richten. Mattias raakte in de vergetelheid.

Hoe zou het met hem gegaan zijn? Hoe zou hij alles hebben ondergaan? Het heeft geen zin daarover te speculeren. Het enige wat we weten is dat Mattias zijn roeping verstond. Hij aanvaardde de taak. Hij nam zijn verantwoordelijkheid.

Patroonheilige

U heeft misschien zijn naam ook nog nooit gehoord. Mensen in Duitsland waarschijnlijk wel. Mattias is namelijk de patroonheilige van diverse Duitse steden, zoals Hannover. Maar of ze daar weten wie hij is? Van de Thomaskirche weten veel mensen nog wel waar de naam vandaan komt. 'De Petrus en Paulus parochie'? Klinkt vertrouwd. Maar Mattias?

Voor mij is hij de patroonheilige van de mensen wier naam nooit vermeld wordt. De mensen op de achtergrond. De mensen die niet in de schijnwerpers staan, maar die zich geroepen weten om het goede te doen. 'De stillen in den lande' werden ze vroeger genoemd. De mensen die in hun omgeving licht verspreiden, maar zelf in de schaduw blijven.

De mensen op de achtergrond

De mantelzorgers en talloze vrijwilligers in verpleeghuizen en Odenzehuizen.

De taalmaatjes en schuldhulpmaatjes. De mensen die bij de Voedselbanken de handen uit de mouwen steken.

Of mensen zoals Sari. Ze was lid van een van de gemeenten die ik mocht dienen. Op haar fietsje reed dagelijks rond om hier een kaart door de bus te stoppen, daar een bloemetje op de stoep achter te laten, en weer ergens anders wat fruit. Veel mensen wisten niet van haar. Ze was ook verlegen. Maar als ze voorbij reed, zeiden wij thuis tegen elkaar: 'Daar rijdt de barmhartige Samaritaan weer.'

Zo zijn er veel mensen die zich geroepen weten. Mattias is hun patroonheilige.

Toch goed dat er een God is

Gerard Reve schreef eens een prachtig gedicht over zo'n geroepen mens, een non. Het heet dan ook 'Roeping' en gaat zo:

Zuster Immaculata die al vier en dertig jaar
verlamde oude mensen wast, in bed verschoont,

en eten voert,
zal nooit haar naam vermeld zien.
Maar elke ongewassen aap die met een bord: dat hij
vóór dit, of tegen dat is, het verkeer verspert,
ziet 's avonds reeds zijn smoel op de tee vee.
Toch goed dat er een God is.

Er is wel wat af te dingen op dit gedicht. Met name waar het gaat om de harde woorden over die demonstrant. Maar er zit boosheid in dit gedicht. Boosheid om de grootste schreeuwers die vaak alle aandacht krijgen. Maar de echte weldoeners, zoals als zuster Immaculata, doen hun werk vaak in stilte, op de achtergrond. Het gedicht eindigt met: 'Toch goed dat er een God is.' Reve bedoelt: Hij ziet hen. Hij zal hen recht doen.

Koninkrijk van priesters

Het zijn deze 'gewone' mensen die in de Bijbel horen bij het 'koninkrijk van priesters'. We komen de term tegen in het eerste Bijbelgedeelte: 'Een koninkrijk van priesters zul je zijn.' De beroemde Engelse rabbijn Jonathan Sacks (hij overleed in 2020) schreef daarover: *'Eén van de belangrijkste thema's van de Tenach (de Hebreeuwse Bijbel) is de voortdurende strijd tegen de elites, vooral de geleerde elites. De Tora definieert Israël als 'een koninkrijk van priesters en een heilig volk.' – een koninkrijk waarin alle leden ernaar streven priesters te zijn. [...] Iedere godsdienst heeft zijn eigen elites: priesters, bisschoppen, goeroes, heiligen, mystici, sjamanen, heilige mannen en vrouwen die een aparte klasse vormen. [...] Het jodendom gaat over de democratisering van heiligheid.'*

Je zou het ook zo kunnen zeggen: het gaat in de Bijbel om de gewone mensen. Mensen als Mattias.

Wezenzondag

Het is vandaag Wezenzondag. Het is de zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren. Jezus is weg. De Geest is er nog niet. De discipelen staan er even alleen voor. Ze zijn wees.

Maar eigenlijk is dat een bedrieglijke naam voor deze zondag. De leerlingen bleven niet als wezen achter. In het ultrakorte verhaal van Mattias hoor je als je

goed luistert de echo van een Roepstem. De Stem van de Eeuwige die werkt in gewone mensen die zijn Stem verstaan.

Zoals Djooske zei: In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.